

La vida singular del primatòleg Jordi Sabater i Pi, en una mostra a Reus

Una exposició de l'IPHES mostra les principals fites del científic català

NATÀLIA BORBONÈS / Reus
 ● L'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social (IPHES) ha produït l'exposició *Jordi Sabater i Pi. Una vida dedicada a la ciència*,

que es pot visitar al Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca de Reus fins al 30 de juliol. L'exposició, que s'ha muntat amb la col·laboració de la Col·lecció Sabater Pi de la

Universitat de Barcelona, repassa els moments clau de la carrera del prestigiós primatòleg, que va morir l'agost del 2009 i que era conegut com el pare del Floquet de Neu.

L'exposició, inaugurada divendres, inclou els dibuixos de primats fets per Sabater i Pi i pals fabricats per ximpanzés. La mostra posa de manifest la ingent tasca de recerca realitzada pel científic català. «Amb les seves investigacions va constatar la intel·ligència dels primats no humans, un vessant que actualment es veu complementat per l'IPHES, en col·laboració amb la Fundació Mona», segons les informacions del mateix institut, en una recerca que se centra en el comportament cognitiu en general dels primats, i que inclou aspectes que van des de la lateralitat manual –per què fem servir més la mà dreta que l'esquerra– fins a la seva capacitat tecnològica.

El 1966 el nom de Jordi Sabater i Pi (Barcelona, 1922-2009) va donar la volta al món gràcies al descobriment de Floquet de Neu. Però això només és un episodi dins de la vida fascinant d'aquest científic que es va guanyar el prestigi internacional gràcies sobretot a les investigacions que va fer durant els trenta anys que va viure a Guinea Equatorial, on va poder fer realitat la seva passió per l'Àfrica. Sabater hi va arribar el 1939, quan tenia 16 anys i la seva família es va traslladar a viure a Fernando Poo, una illa que actualment s'anomena Bioko. Un dels moments claus de la seva car-

L'exposició s'ha instal·lat al Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca. / F.X. CABRERO / IMMR

raera és quan comença a dibuixar els fang, el 1941, els membres d'una tribu amb la qual estableix una veritable amistat i el llegat de la qual es dedica a preservar d'aquesta manera. El seu art, però, farà un salt el 1946, quan la seva obra és reconeguda gràcies a un encàrrec que rep de James Chapin, conservador d'aus de l'American National Museum de Nova York, que queda impressionat per la qualitat dels dibuixos que li envia sobre un petit ocell. Chapin li proposarà dur a terme un estudi de gorilles i ximpanzés, la qual cosa va propiciar que Sabater treballés per a la National Geographic Society. El

1950 marxa a l'Àfrica occidental a investigar els grans simis, i enceta un capítol innovador en l'estudi dels grans primats i l'observació naturalista, un camí que seguiran més tard Georges Schaller, Diane Fossey i Jane Goodall.

El 1958 es nomena director del centre d'adaptació i experimentació zoològica d'Ikunde, a Guinea Equatorial, des d'on treballarà per a institucions tan prestigioses com ara la National Geographic Society, la Delta Regional Primate Research Center de Louisiana i la New York Zoological Society. Durant aquest període té lloc el seu descobriment més important: l'ús d'ins-

truments per part dels ximpanzés, recerca que serà publicada per la revista *Nature* el 1969, en un moment en què a l'Estat espanyol no es reconeix gens la tasca dels científics.

El 1966, Floquet de Neu entra a la vida de Sabater. Es tracta d'un insòlit goril·la albi que serà portada al *National Geographic Magazine*. Dinou anys després, el 1985, el primatòleg s'instal·la a Barcelona, on funda la càtedra de psicologia animal de la Universitat de Barcelona. Consolida així una vida plena de grans descobriments, encara que a Catalunya sigui menys conegut que a països com ara el Japó i els Estats Units.